

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΕΛΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΑΠ' ΕΞΩ

Ράμι Σαριεντίν · Ρεσιτάλ πιάνου

13 Νοεμβρίου 2026 · 20:00

ARTos House · Λευκωσία

Πρόγραμμα

01 **Leon Kirchner**

Σονάτα για πιάνο (1948)

02 **George Crumb**

Processional

03 **Άντης Σκορδής**

Σονάτα αρ. 2 για πιάνο (2008) · Παγκόσμια πρώτη εκτέλεση

04 **Olivier Messiaen**

Le baiser de l'Enfant-Jésus, από το Vingt Regards sur l'Enfant-Jésus

Σημείωμα προγράμματος

«Το θέμα τελικά είναι να είσαι απέξω.» Η τελευταία φράση του ποιήματος της Ευτυχίας Παναγιώτου δίνει τον τίτλο στο σημερινό ρεσιτάλ. Το πρόγραμμα κινείται ανάμεσα σε εσωτερικούς και εξωτερικούς κόσμους: ανάμεσα στη δομή και την ελευθερία, την ακινησία και την έκρηξη, την ιδιωτική περισυλλογή και τη δημόσια έκφραση.

Η Σονάτα για πιάνο του Leon Kirchner, γραμμένη το 1948, ανοίγει το ρεσιτάλ με μουσική εξαιρετικής έντασης και ανήσυχης ενέργειας. Η αυστηρά δομημένη γλώσσα της ωθείται διαρκώς από μια σχεδόν σωματική αίσθηση επείγοντος, σαν η ίδια η τάξη να πασχίζει να συγκρατήσει κάτι πιο ασταθές κάτω από την επιφάνεια.

Το Processional του George Crumb μας μεταφέρει σε έναν εντελώς διαφορετικό χώρο. Τελετουργικό, απόμακρο και παράξενα μετέωρο, μοιάζει λιγότερο να εξελίσσεται και περισσότερο να περνά μπροστά μας σαν πομπή. Η επανάληψη γίνεται επίκληση και η αντήχηση μετατρέπεται σε ατμόσφαιρα. Τα μετρημένα του βήματα δημιουργούν έναν κόσμο που μοιάζει ταυτόχρονα αρχαίος και άχρονος.

Η Σονάτα αρ. 2 του Άντη Σκορδή, που παρουσιάζεται σήμερα σε παγκόσμια πρώτη εκτέλεση, κουβαλά για μένα μια βαθιά προσωπική ιστορία. Το 2008, η ποιήτρια Ευτυχία Παναγιώτου βρισκόταν στην Ελλάδα, ο Άντης στην Κίνα κι εγώ στο Λος Άντζελες. Μέσα από μια μακρά ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων, μοιραστήκαμε σκέψεις και αισθήματα για όσα συνέβαιναν στον κόσμο. Από αυτή τη συνομιλία γεννήθηκε πρώτα το ποίημα της Ευτυχίας, «ο τυμπανιστής», και στη συνέχεια η σονάτα του Άντη. Το έργο φτάνει τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια, από εκείνη την κοινή μας εμπειρία στη ζωντανή του πρώτη ακρόαση.

Το ρεσιτάλ ολοκληρώνεται με το *Le baiser de l'Enfant-Jésus* του Olivier Messiaen, από το *Vingt Regards sur l'Enfant-Jésus*. Μετά την ένταση, την πομπή και την αναμέτρηση με τον κόσμο, η μουσική αυτή στρέφεται προς μια διαφορετική αίσθηση χρόνου: μια παρατεταμένη στιγμή τρυφερότητας και περισυλλογής. Η τελευταία λέξη του ποιήματος μένει ανοιχτή, σαν ερώτημα για τη θέση από την οποία ακούμε και βλέπουμε: το θέμα τελικά είναι να είσαι απέξω.

ο τυμπανιστής

«The lady doth protest too much methinks»

William Shakespeare (Hamlet)

κατάφερα ξανά να βυθιστώ.
ένα βότσαλο βαρύ ριγμένο σε μια θάλασσα.
ήταν που δεν είχα φωνή, κι έτσι έμοιαζα πολύ
με το λευκό, κι ακόμη με το ανώνυμο
πέρασμα κάποιου αγγέλου.
αδιάφορο το τι απέγινα.
σε μένα τουλάχιστον καμιά διαφορά
τα δάκρυα κλαίνε από μέσα
τα σανσκριτικά τους πάντα
και μέσα στο στενό το στέρνο μου
τυμπανίζουν τα αλαλάζουντα.
«δεν πειράζει», σκέφτομαι,
«ο δικός μου τυμπανιστής είναι
σταθερό ρυθμόμετρο».
στην ανάγκη θα αλλάξω το χρώμα
απέξω - να μη φαίνομαι.
έτσι το ζήτησε αυτός ο κόσμος το παιχνίδι.

εσύ θα μιλάς, εγώ θα γελάω.

μία μέρα λοιπόν δεν γέλασα
και εσύ με βύθισες.
ήταν το προς τα μέσα μου
που αμάρτησε.
εσύ -ως αναμάρτητος- την πέτρα
πρώτος έριξες τη μαύρη.
[όπως λέμε μαύρο πρόβατο, αλλά αυτό
είναι μια άλλη ιστορία].

το θέμα τελικά είναι να είσαι απέξω.

Ευτυχία Παναγιώτου · 17 Ιανουαρίου 2008

Οι δημιουργοί και ο ερμηνευτής

Ευτυχία Παναγιώτου

Η Ευτυχία Παναγιώτου, γεννημένη στη Λευκωσία το 1980, είναι ποιήτρια, μεταφράστρια και επιμελήτρια εκδόσεων. Οι σπουδές της στη φιλοσοφία και τη νεοελληνική φιλολογία οδήγησαν σε διδακτορική έρευνα γύρω από τη γυναικεία ποιητική γραφή της μεταπολίτευσης. Έχει εκδώσει τέσσερα βιβλία ποίησης, με το έργο της να έχει μεταφραστεί σε δεκατρείς γλώσσες. Η συλλογή «Μύθοι για το τέλος του κόσμου» (Κέδρος, 2023) τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης της Κύπρου για εκδόσεις του 2023, καθώς και με το βραβείο της Εταιρίας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης. Μεταφράζει ποίηση από την αγγλική γλώσσα και ζει στην Αθήνα.

Άντης Σκορδής

Ο Άντης Σκορδής (Κύπρος, 1983) είναι συνθέτης σύγχρονης μουσικής με εργογραφία που ξεπερνά τα 90 έργα και περιλαμβάνει όπερες, συμφωνικά έργα, μουσική δωματίου, μουσικό θέατρο και έργα για χορό και κινηματογράφο. Σπούδασε σύνθεση στο Berklee College of Music και στο Κονσερβατόριο του Άμστερνταμ, ενώ έχει επίσης ασχοληθεί με την Καρνατική μουσική και την μπαλινέζικη Gamelan.

Έργα του έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή φεστιβάλ, μεταξύ των οποίων τα Holland Festival, November Music, Gaudeamus Muziekweek και Bali Arts Festival, ενώ έχει δεχθεί αναθέσεις από οργανισμούς και σύνολα όπως το Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, η International Ensemble Modern Academy, η Third Coast Percussion και η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου. Η μουσική του έχει τιμηθεί με διεθνή βραβεία και διακρίσεις. Είναι ιδρυτής και διευθυντής του συνόλου σύγχρονης μουσικής ΠΑΤΣΙΑΟΥΡΑ και του Ritual Opera Collective.

Ράμι Σαριεντίν

Ο Ράμι Σαριεντίν είναι Κύπριος-Λιβανέζος πιανίστας με διεθνή παρουσία στην Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ασία, τη Μέση Ανατολή και τη Νότια Αφρική. Σπούδασε στη Royal Academy of Music του Λονδίνου και στο New England Conservatory της Βοστώνης, ενώ ολοκλήρωσε το Doctor of Musical Arts στο USC Thornton School of Music στο Λος Άντζελες.

Ιδιαίτερη θέση στην καλλιτεχνική του πορεία κατέχει η κυπριακή μουσική δημιουργία. Έχει παρουσιάσει έργα Κυπρίων συνθετών στην Κύπρο και στο εξωτερικό και συνεργάζεται συστηματικά με σύγχρονους δημιουργούς. Το 2025 ήταν σολίστ στην παγκόσμια πρώτη του Κοντσέρτου για πιάνο αρ. 3 του Σάββα Σάββα, έργο που ανατέθηκε από το Cyprus Symphony Orchestra Foundation. Έχει επίσης παρουσιάσει το «Τετέλεσται» του Άντη Σκορδή σε συνεργασία με τον Nicholas Isherwood, καθώς και το έργο του για σύνολο «While the Agitated Beasts Enter the Garden of Fear». Επιπλέον, συνεργάστηκε ως vocal coach στην όπερα του συνθέτη «Argos Sidiros». Η σημερινή παρουσίαση της Σονάτας αρ. 2 αποτελεί συνέχεια μιας καλλιτεχνικής σχέσης με το έργο του Άντη Σκορδή, η οποία εκτείνεται σε βάθος χρόνου.

Το ρεπερτόριό του καλύπτει ένα ευρύ φάσμα, από την κλασική και ρομαντική φιλολογία έως σημαντικά έργα του 20ού και 21ου αιώνα. Σημαντικό μέρος της δραστηριότητάς του αποτελεί και η εκπαίδευση, καθώς έχει διδάξει επί σειρά ετών σε ιδρύματα στην Κύπρο, την Κίνα, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.